

VÁZLATOK

I. A gazdasági élet szerkezete, mutatói

TERMELÉS, FOGYASZTÁS

gazdasági tevékenység:	a társadalom működésének alapja → a természeti környezet erőforrásainak hasznosítása, átalakítása → ásványkincsek → éghajlati adottságok → természetes növénytakaró → vízkészlet → talaj → hal- és vadállomány
termelés	az anyagi javak előállításának folyamata → kölcsönhatás a természeti és társadalmi környezet között <i>eredménye:</i> nyersanyagok, alapanyagok, félkész és késztermékek
termelőerő	termelőeszköz + az ember a maga szaktudásával
humán erőforrás	az ember → szaktudás, képzettség, tapasztalat, → alkalmazkodóképesség, megújulási készség
fogasztó	az, aki megvásárolja a számára szükséges élelmiszereket, iparcikkeket, szolgáltatásokat

A GAZDASÁG FEJLETSÉGÉNEK „MÉRŐESZKÖZEI”

GDP	(gross domestic product) bruttó hazai termék = az adott országban egy év alatt megtermelt , előállított új termék és a szolgáltatások összértéke
GNP	(gross national product) bruttó nemzeti termék = nem tartalmazza a külföldi vállalatok által megtermelt értéket, de figyelembe veszi a hazai vállalatok által külföldön megtermeltek
összehasonlíthatóság	szükséges hozzá az értékek egy főre való vetítése (USD/fő; EUR/fő)
gazdasági növekedés	GDP előző évi adatához való viszonyítás %-ban mérve

<i>PPP</i>	<i>(purchasing power parity) vásárlóerő paritás</i> figyelembe veszi a nemzeti valuták vásárlóerejét
<i>HDI</i>	<i>(Human Development Index) → ENSZ vezette be az emberi adottságok figyelembevételével is számol</i>
<i>GNEI</i>	<i>(Global New E-Economy Index) → a tudást veszi figyelembe</i>
<i>EIU</i>	<i>(Economist Intelligence Unit)</i>

HDI	GNEI	EIU
születéskor várható élettartam	tudásmunkák (szakértők, felső vezetők, mérnökök aránya, felsőoktatási beiskolázási arány)	általános üzleti környezet (70 mutató, pl. a gazdaság ereje, a politikai stabilitás)
felnőttek frásstudása	technológiai innováció (szabadalmak, kutatás, fejlesztés)	internetkészség (telefonhálózat fejlettsége, kapcsolódási költség)
összevont beiskolázási arány	gazdasági dinamizmus és verseny (termelékenység, motiváció, kisvállalkozások, a vállalatok pénzügyi stabilitása)	általános írástudás
életszínvonal (vásárlóerő-értéken mért egy főre jutó GDP)	globalizáció (export, beruházások, importkorlátok hiánya)	
	információs gazdaság (internetkapcsolatok, telekommunikációs beruházások, számítógép-használat és komputerkapacitás)	

A GAZDASÁGI SZERKEZET

mezőgazdaság (primer szektor)	→ növénytermesztés (földművelés) → állattenyésztés → erdőgazdálkodás → vadgazdálkodás → halászat
ipar (szekunder szektor)	→ kitermelés (alapanyagipar) → feldolgozás (feldolgozóipar)
szolgáltatás (tercier szektor)	→ nem termel anyagi javakat → egyén és közösség szükségleteit elégíti ki → a gazdasági teljesítményből való részesedése az ország fejlettségére utal
infrastruktúra	azon háttérfeltételek összessége, amelyek a gazdaság ágainak működéséhez, a termelés-fogyasztás folyamataihoz szükségesek (→ út, vasút, vezetékrendszer, vízmű, lakások, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, vendéglátóhelyek, üzletek, → az ember a maga szaktudásával, munkakultúrájával)
(kvaterner szektor)	tudásgazdaság, információs gazdaság K+F = kutatás és fejlesztés

gazdasági szerkezet

azt mutatja meg, hogy mekkora az egyes szektorok részesedése a javak előállításában

NYERSANYAG	ALAPANYAG	FÉLKÉSZ TERMÉK	KÉSZTERMÉK	SZOLGÁLTATÁS
pl. vasérc, mangánérc, fa, kőolaj, búza, gyapot	pl. acél, öntvözet, cellulóz, műanyag, liszt, pamutszövet	pl. szövet, gomb, integrált áramkör, kábel, tranzisztor	pl. radiátor, számítógép, papír, PVC-cső, kenyér, öltöny, mobiltelefon	pl. fodrászat, vendéglátás, autószerelviz, banki tevékenység, energiaellátás, színház

A FOGLALKOZÁSI SZERKEZET

Azt mutatja meg, hogy mekkora arányban dolgoznak a ténylegesen munkát végző **aktív keresők** a gazdaság egyes ágazataiban.

Kezdetben vezető ágazat a **mezőgazdaság** és a **kitermelő ipar** volt. → vesztek jelentőségükből → a **feldolgozó ipar** részesedése megnőtt → majd a vezető helyett átvették a **szolgáltatások**.